

صادق هدایت و مرگ نویسنده

دکتر محمدعلی همایون کاتوزیان

صادق هدایت و مرگ نویسنده

دکتر محمدعلی همایون کاتوزیان

عکس روی جلد: بهمن جلالی

طرح جلد: زهره صفدری

© نشرمرکز چاپ اول ۱۳۷۲، شماره‌ی نشر ۲۱۹

چاپ پنجم ۱۳۸۸، ۱۰۰۰ نسخه، چاپ رامیلا

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۰۵-۱۱۶-۷

نشرمرکز: تهران، خیابان دکتر فاطمی، روبه‌روی هتل لاله، خیابان باباطاهر، شماره‌ی ۸

تلفن: ۳-۸۸۹۷۰۴۴۲ فاکس: ۸۸۹۶۵۱۶۹

Email: info@nashr-e-markaz.com

همه‌ی حقوق محفوظ و متعلق به نشرمرکز است.

تکثیر، انتشار، بازنویسی و ترجمه‌ی این اثر یا قسمتی از آن به هر شیوه از جمله فتوکپی، الکترونیکی،

ضبط و ذخیره در سیستم‌های بازیابی و بخش بدون اجازه‌ی کتبی و قبلی ناشر ممنوع است.

این اثر تحت حمایت «قانون حمایت از حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان ایران» قرار دارد.

سرشناسه:	کاتوزیان، محمدعلی، ۱۳۲۱-
عنوان و نام پدیدآور:	صادق هدایت و مرگ نویسنده / محمدعلی همایون کاتوزیان
مشخصات نشر:	تهران: نشرمرکز، ۱۳۷۲
مشخصات ظاهری:	۱۹۲ ص.
فروست:	نشرمرکز: شماره‌ی نشر ۲۱۹
شابک:	۹۷۸-۹۶۴-۳۰۵-۱۱۶-۷
وضعیت فهرست‌نویسی:	فیبیا
یادداشت:	کتاب‌نامه
موضوع:	هدایت، صادق، ۱۳۳۰-۱۳۸۱ - نقد و تفسیر
رده‌بندی کنگره:	ص ۱۷ ک / ۸۳۰۸ PIR
رده‌بندی دیویی:	۱۳۸۱ ک س / ۴۴۷ ه ۶۲ فا ۳
شماره‌ی کتاب‌شناسی ملی:	۵۵۸-۷۳ م

فهرست

پیشگفتار ۷

صادق هدایت و مرگ نویسنده

۱۰	«بن بست»
۱۳	۱ مرگ هدایت
۲۱	۲ مرگ نویسنده
۳۳	۳ هدایت و مرگ نویسنده
۶۵	۴ کوتاه سخن

پنج مقاله دیگر درباره صادق هدایت

۷۳	روان داستان های صادق هدایت
۱۱۱	«بازگشت به زهدان» در تاریخ خانه صادق هدایت
۱۲۵	زن در آثار صادق هدایت
۱۴۹	صادق هدایت در هند
۱۶۵	خودکشی صادق هدایت

پیشگفتار

این کتاب شامل دو بخش است: صادق هدایت و مرگ نویسنده؛ و پنج مقاله درباره هدایت. اولی را هم به نیت نوشتن مقاله‌ای شروع کردم، اما معلوم شد که عرضه آن در حد یک مقاله کار را به ایجاز مخّل می‌کشد. این بود که به شکل تک‌نگاری (مونوگراف) کوتاهی درآمد (البته می‌شد آن را تا حد یک کتاب بزرگ‌تر گسترش داد اما این کار با عادت و اصرار معمول بنده به مختصرنویسی مغایرت می‌داشت).

بخش دوم کتاب مجموعه پنج مقاله است که همه - جز مقاله دوم - پیش از این در نشریات ادبی و فرهنگی به چاپ رسیده‌اند. ملاحظات گوناگون سبب شد که هر دو بخش کتاب با هم در یک جلد واحد منتشر گردند، اگرچه از جهات دیگری باید هریک جداگانه به چاپ می‌رسید. اخیراً کتابی از اینجانب درباره زندگی، ادبیات و افسانه صادق هدایت به زبان انگلیسی منتشر شد.* اما هیچ‌یک از نوشته‌های کتابی که در دست

* ذکر یک نکته بجاست، در یادداشت‌های این مقالات، کتاب انگلیسی اینجانب درباره صادق هدایت به دو شکل ضبط شده است:

Sadeq Hedayat, The Life and Literature of an Iranian Writer;

Sadeq Hedayat, The Life and Legend of an Iranian Writer.

به دلیلی که من نمی‌دانم شکل دومی در روی جلد کتاب چاپ شده، و شکل اولی در داخل آن، حال آن‌که با ناشر انگلیسی توافق شده بود که عنوان کتاب همین شکل اول باشد. عنوانی که خود من برای کتاب گذاشته بودم (به ترجمه فارسی) «صادق هدایت: زندگی، ادبیات و افسانه» بود، اما ناشر انگلیسی اصرار داشت که حتماً عبارت «نویسنده ایرانی» نیز در عنوان بیاید.

دارید صرفاً تکرار مطالب آن کتاب، یا مطالب یکدیگر نیست، اگرچه بدیهی است که همه آنها برداشت و بینش اینجانب را درباره زندگی و آثار هدایت بازمی تابند. و نیز بدیهی است که برخی نکات، تعبیرها، تحلیل‌ها و مأخذهای مشترک در آنها وجود دارد.

از دوست ارجمند آقای علی دهباشی که بنده را در انتشار این مجموعه یاری دادند (و در هر حال کوشش‌های فوق عادت ایشان در راه گسترش فرهنگ و ادب بر کسی پوشیده نیست) صمیمانه سپاسگزارم. به قول فروغ فرخزاد تنها صداست که می ماند.

ه. ک

آکسفورد، اردیبهشت ۱۳۷۲